

En europæisk søjle af sociale rettigheder

FOLKETINGET

FORVENTET MODSTAND?

De europæiske arbejdsgiverorganisationer, de central og øst-europæiske lande.

FORVENTET OPBAKNING?

De europæiske fagforeninger (der dog gerne ser det mere ambitiøst og bindende), Europa-Parlamentet og de sydeuropæiske lande.

HVILKE SPØRGSMÅL REJSER HØRINGEN?

- Kommissionen ønsker en status og vurdering af, om eksisterende regler og rettigheder fortsat er relevante og/eller om der er behov for nye

- Kommissionen spørger til behov for nye tiltag i lyset af tendenser for fremtidens arbejdsmarked og velfærdssystemer.

- Kommissionen spørger, hvordan en social søjle kan bidrage til en stærkere ØMU.

HVILKEN ROLLE FOR ARBEJDSMARKEDETS PARTER?

Kommissionen opfordrer arbejdsmarkedets parter til at spille en aktiv rolle.

JUNCKERS AMBITION

Kommissionsformanden ønsker, at EU skal kvalificere sig til en social tripple A-rating.

HVAD BETYDER SOCIALE RETTIGHEDER?

Det er uklart, hvordan EU skal kunne sikre borgerne sociale rettigheder med EU's begrænsede kompetencer på området. Kommissionens skitse taler også om principper.

FLEXICURITY PÅ DAGSORDENEN IGEN?

Noget tyder på, at Kommissionen igen vil tale om kombinationen af fleksible arbejdsmarkeder og social beskyttelse efter dansk forbillede.

Baggrund

I en dansk kontekst, hvor social union er et fyord, kan det måske opfattes som tonedøvt, når Kommissionen lancerer en europæisk søjle af sociale rettigheder. Men sådan er det ikke overalt i Europa. Adspurgt, hvad der kan få borgerne i EU til føle sig europæiske, svarede den største gruppe (32 %) i 2014: Et europæisk velfærdssystem, der er harmoniseret mellem EU-landene. Ikke mindst i Sydeuropa er der en efterspørgsel efter sociale tiltag fra EU.

Udover at imødekomme denne efterspørgsel, mener Kommissionen, der er behov for at se på tendenser og udfordringer på arbejdsmarkedet (fx ændringer i familie- og arbejdsmønstre, demografi og digitalisering).

Hvor er vi og næste skridt

Kommissionen lancerede i marts en bred offentlig høring, der løber til 31. dec. 2016. Samtidig udgav Kommissionen en skitse med foreløbige tanker om en social søjle.

I marts 2017 vil Kommissionen komme med en hvidbog om fremtidens økonomiske og monetære union. I den forbindelse ventes Kommissionsudspil til en søjle af sociale rettigheder.

Hvem skal være omfattet

Initiativet retter sig primært mod eurozonen, men skal være åbent

for deltagelse af andre EU-lande, der måtte ønske det.

Kommissionens tanker

Den sociale søjle skal fungere som: en ramme for vurdering af de deltagende landes resultater og indsats på social og beskæftigelsesområdet. Og som en rettesnor for fornyet konvergens i eurozonen.

Kommissionens skitse er inddelt i tre kapitler:

- 1) Lige muligheder og adgang til arbejdsmarkedet
- 2) Retfærdige arbejdsvilkår
- 3) Passende social beskyttelse

Herunder ligger 20 politikområder, der dækker uddannelse, løn, arbejdsmiljø, kontrakter, børnepasning, sociale ydelser mm. På de områder fastlægges principper, som EU-landene kan måles på.

Hvilken retlig status?

Det er uklart, hvilken status søjlen vil få. Det kunne være i form af en henstilling, der ikke binder juridisk.

Kommissionen siger, at søjlen vil berøre områder, hvor EU hverken kan eller vil vedtage lovgivning, men hvor landene skal udveksle erfaringer og vejledning. Det leder tanken hen på den åbne koordinationsmetode, der anvendes i dag. Samtidig vil der ske ændringer af eksisterende lovgivning.

EU'S KOMPETENCER PÅ SOCIAL OG BESKÆFTIGELSE

En søjle kan hverken tilføje eller fjerne EU's kompetencer. Det kan kun ske gennem traktatændringer. Medlemslandene har primær kompetence på dette område, mens EU har en supplerende og støttende rolle. EU har vedtaget lovgivning inden for arbejdsmiljø og -vilkår samt ligebehandling og ikke-diskrimination på arbejdsmarkedet.

EU2020 strategien opstiller en række målsætninger (fx om erhvervsfrekvens for kvinder og mænd, fattigdomsreduktion mv.), som EU-landene har forpligtet sig på politisk, men hvor de selv bestemmer, hvilke midler de vil anvende for at nå målene. I EU-regi udveksles erfaringer, best practice og fremskridt vurderes. Denne arbejdsform, der ikke binder landene juridisk, kaldes den åbne koordinationsmetode.